

RADIONICA Socijalizam i postsocijalizam u povijesnim istraživanjima doktoranada iz Europe

Borba za prevlast u SKH i uloga lika partizanke u oblikovanju nove socijalističke žene

Dejan Stipanić

Doktorandi iz Beča, Budimpešte, Firenze, Beograda, Bologne, Cambridgea, Genta, Graza, Hamburga, Lisabona, Ljubljane, Regensburga, Turkua, Varšave i Zagreba

PULA - Na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli osmu je godinu zaredom održana Doktorska radionica Centra za kulturološka i povijesna istraživanja socijalizma (CKPIS) i Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta, namijenjena polaznicima poslijediplomskih studija suvremene povijesti te srodnih humanističkih i društvenih znanosti. Šesnaest doktoranada i četiri pozvana predavača ove je godine okupila tema "Mikroshistorija socijalizma i postsocijalizma", povezana s višegodišnjim istraživačkim projektom "Mikrostrukture jugoslavenskoga socijalizma: Hrvatska 1970.-1990. (Mikrosocijalizam)" koji se, uz financiranje Hrvatske zaklade za znanost, provodi na pulskom Sveučilištu pod vodstvom izv.prof.dr.sc. Igora Duda, ujedno i pokretača Doktorske radionice 2015. godine.

Revolucija u Varaždinu

- Cilj je okupiti doktorande iz raznih zemalja te u međunarodnom okruženju čuti rezultate njihovih istraživanja. Doktorandi su aktivno sudjelovali u raspravi, a pozvani predavači, vrhunski stručnjaci u svojim područjima potiču ih i usmjeravaju, pomažu u razrješavanju nekih istraživačkih pitanja. Utjecaj je sigurno obostran pa su na dobitku i predavači. Kako se sve odvija ljeti, u malo opuštenijem okruženju, uz neobavezne razgo-

Među temama su se našli i jugoslavenski stručnjaci u Alžiru iz kolonijalne perspektive, Međunarodni studentski klub prijateljstva iz Zagreba, vicevi u tvorničkim novinama kasnog socijalizma i izgradnja u Splitu povodom Mediteranskih igara. Migracijske teme bile su zastupljene preko poratnih dalmatinskih kolonista preseljenih u Slavoniju i Baranju te malih poduzetnika albanske narodnosti u Sloveniji

vore i druženje na otvorenom, tako se lakše stvaraju poznanstva i kontakti koji mogu trajati godinama, kaže profesor Duda.

Pozvani predavači Magdale-na Najbar-Agičić (Sveučilište Sjever, Varaždin), Tanja Petrović (ZRC SAZU, Ljubljana), Pieter Troch (Sveučilište u Gentu) i Radina Vučetić (Sveučilište u Beogradu) govorili su o lokalnim medijima u Hrvatskoj u socijalizmu, interpretaciji vizualnih izvora o djelovanju Pokreta nesvrstanih, rudarskim štrajkovima na Kosovu te o epidemiji velikih boginja u Jugoslaviji, o čemu je Vučetić upravo objavila knjigu "Nevidljivi neprijatelj: Variola vera 1972."

Doktorandice i doktorandi ove su godine stigli sa Srednjoeuropskog sveučilišta u Beču i Budimpešti, Europskog sveučilišnog instituta u Firenci te sa sveučilišta u Beogradu, Bologni, Cambridgeu, Gentu, Grazu, Hamburgu, Lisabonu, Ljubljani, Regensburgu, Turkuu, Varšavi i Zagrebu. Većina se bavi poviješću socijalističke Jugo-

slavije, no bilo je izlaganja i o komunistima u Finskoj 1920-ih (Carl-Erik Strandberg), modernističkim sovjetskim gradovima (Irina Redkina) i položaju žena u tranzicijskoj Poljskoj 1990-ih (Paweł Bagiński, Marta Chmielewska).

Vicevi u tvorničkim novinama

Jugoslavenske teme sezale su od spontane jednodnevne revolucije u Varaždinu 1919. (Karlo Držić) i komunističkih ilegalnih tiskara u okupiranom Zagrebu tijekom Drugog svjetskog rata (Petra Šarin) do američko-jugoslavenske suradnje u računalnoj industriji (Emilija Cvetković) i borbe za prevlast u Savezu komunista Hrvatske 1989. (Dimitrije Birač). Gledano iz rodne perspektive, obrađena je uloga lika partizanke u oblikovanju nove socijalističke žene (Iva Jelušić) te svakodnevnica žena u Imotskoj krajini kojima su muževi gastarbajteri prepustili svu brigu o djeci i kućanstvu (Sara Žerić).

Među temama su se našli i jugoslavenski stručnjaci u Alžiru iz kolonijalne perspektive (Dora Tot), Međunarodni studentski klub prijateljstva iz Zagreba (Helena Trenkić), vicevi u tvorničkim novinama kasnog socijalizma (Oskar Opassi) i izgradnja u Splitu povodom Mediteranskih igara (Andrea Čeko). Migracijske teme bile su zastupljene preko poratnih dalmatinskih kolonista preseljenih u Slavoniju i Baranju (Petar Grubišić) te malih poduzetnika albanske narodnosti u Sloveniji (Mladen Zobec).

- Interes za sudjelovanje bio je velik i, nažalost, mnoge smo prijave morali odbiti. Zamjetno je i sve češće sudjelovanje domaćih doktoranada koji polaze studij u inozemstvu, što govori o povećanoj mobilnosti mladih, ali i o stanju domaćih poslijediplomskih studija. Nažalost, u Hrvatskoj nema mogućnosti stipendiranja doktoranada kakve nude mnoge druge europske zemlje. Nadamo se da će se to promijeniti, a da će u međuvremenu vrijedni mladi ljudi, gdje god studirali, uspjeti naći svoje mjesto u prečesto zatvorenom i tromom domaćem akademskom okruženju, kaže Duda.

Sudionici su posjetili Povijesni i pomorski muzej Istre te Verudu na potezu od Mornaričkog parka prema Valkanama i Lungomaru, gdje su upoznali neke aspekte povijesnog i suvremenog razvoja toga dijela grada. Predstavljen im

“ Ovakva su okupljanja prilika da i naši pulski studenti, posebno diplomci, na domaćem terenu osjete razinu na kojoj rade doktorski studiji. Već desetak godina predajem na doktorskom studiju u Zagrebu i mentoriram doktorande, ali budući da u Puli nema poslijediplomskih studija u području humanističkih znanosti, radionica je barem mali pulski prozor prema tom stupnju obrazovanja

Prof.dr.sc. Igor Duda

je i zbornik "Kartografija otpora: Zagreb 1941.-1945.", čiji su urednici Josip Jagić i Marko Kostanić, a među autorima su i sudionici Doktorske radionice.

Ovogodišnje polaznike na otvorenju su pozdravili prorektor Valter Boljunčić i prodekan Ante Matan, u ime Sveučilišta i Filozofskog fakulteta koji financijski podržavaju radionicu, te predstojnica Odsjeka za povijest Iva Milovan Delić i Damir Agičić, voditelj poslijediplomskog studija moderne i suvremene povijesti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Organizatori Doktorske radionice Anita Buhin, Tina Filipović, Sara Žerić i Igor Duda ističu suradnju s Povijesnim i pomorskim muzejom te Studentskim centrom, uz susretljivost osoblja Studentskog doma.

Znanstveni skup i ljetna škola

- Ne bismo uspjeli bez podrške Sveučilišta i Fakulteta te prostora Studentskog doma. Sredstva su mala u usporedbi s onim čime raspolažu slični programi u inozemstvu, ali uz dobru volju, volontiranje i entuzijazam uspijevamo održavati radionicu i planirati sada već deveto izdanje. Kombinacija znanstvenog skupa i ljetne škole dobra je i mnogi nam se sudionici vraćaju ili glas šire dalje. Ovakva su okupljanja vrlo važna za mlade istraživače, a prilika su i da naši pulski studenti, posebno diplomci, na domaćem terenu osjete razinu na kojoj rade doktorski studiji. Već desetak godina predajem na doktorskom studiju u Zagrebu i mentoriram doktorande, ali s obzirom na to da u Puli nema poslijediplomskih studija u području humanističkih znanosti, radionica je barem mali pulski prozor prema tom stupnju obrazovanja, zaključuje prof. Duda.

Priredila Duška PALIBRK